

TEXTOVÁ ČÁST

Motto:

„Objevit přírodu a nechat ji být, nebýt mezi ploty, nezakrývat chyby a využít existující kvality“.

Koncept

Trojskou kotlinu chápeme jako přírodní krajinnou součást Prahy. Přijíždíme z intenzivního města - Letná, Holešovice, Dejvice - na kole přes městský park Stromovka plný lidí a přes plavební kanál na Císařský ostrov. Za slunečního dne si dáváme malé pivo a malinovku u stánku stlučeného z velmi malých trámů (z pohledu odborníka na hranici únosnosti). Vedle pobíhá pes, poník, koník. Jsme v kulturní divočině. To je atmosféra Císařského ostrova, atmosféra venkova. Zapomenutý tajuplný ostrov. Protečené povodně ho ještě víc zatajily. I pro nás byla projížďka na oba cípy dobrodružstvím, objevováním s koncem před branami se zákazy vstupu a osobními výhrůzkami asi zaměstnanců Povodí Vltavy či Městské policie. Toto dobrodružství bylo zásadním vstupem pro náš návrh.

Do jaké míry odhalovat tajemství ostrova? Divokost přírody je na ostrově obsažena. Je nutné ji citlivě zpřístupnit a to především pěším. Ti si najdou své intimní místo při nesplavném korytě u kamenné pláže, která se sama při nízké vodě odkrývá, nebo ji navrhujeme odkrýt. Či se „ztratí“ v intenzivně zeleném břehu severozápadní části ostrova.

Při návštěvě jsme narazili na mnoho uzavřených kamerou hlídaných nebo polootevřených plotů. Jsou z části účelové (změna je možná) nebo jsou to zbytky něčeho dávno nefunkčního. Stačí je odstranit a území otevřít. Ponechat jen ohrady pro zvířata. Východní část ostrova (původní součást Stromovky oddělená kanálem) jako velká travnatá plocha - ostrov koní.

Nová vodní linka zabírá místo zplaněné po odplavení zahradní kolonie. To neznamená, že nemá svoji kvalitu. Stavba NVL se v aktuálním projektu snaží být zakryta, zatravněna. Tvářit se jako součástí přírody. Nikdy nebude. Technologie to nedovolí. Přiznáváme tento razantní vstup a namísto kamufláže navrhujeme srozumitelnou artikulaci prostředí, která spojuje všechny součásti Císařského ostrova do nového funkčního celku. Pro zapojení NVL navrhujeme uživatelsky aktivní jižní náplavku u kanálu a plochu střechy se sportovním oválem protknutým barokní historickou osou, vše doplněné o edukativní vhled do procesu NVL. Jsme přesvědčeni, že čištění odpadních vod není ostudou nutnou vytěsnit, ale přirozenou součástí života města. Psychoanalytická terapie města.

I přes to, že nebylo doporučeno hýbat s objektem výtokového kanálu jsme z důvodu krajinařského řešení severního břehu Císařského ostrova, který v návaznosti na staré říční tok Vltavy navrhujeme divoce přírodní, cítili povinnost tento objekt v kontextu našeho návrhu upravit. Podrobněji je úprava popsána v kapitole P3 a graficky prezentována na Panelu 03.

P1 rámcový plán vymezeného území se zaměřením na propustnost, veřejná prostranství a hodnoty krajiny

Rámcový plán z pohledu propustnosti území chápeme jako koncepční podklad pro změny užívání pozemku ve vlastnictví Hlavního města Prahy a pro vyjednávání s majiteli ostatních dotčených území, kterým by měla navržená propustnost přinést výhody a zhodnocení nemovitosti. Bez této debaty není možný v území jakýkoliv posun. Tyto iniciační body jsou zachyceny a popsány jednotlivě v rámcovém plánu.

Zabýváme se širším vztahem propustnosti a propojení cestních sítí (cyklo, hypo, pěší, inline). Napojujeme se na systém cest ve Stromovce, a přes Císařský ostrov na Trojský břeh s úpravou kolem nového sportovního kanálu. Podbabu, kterou považujeme za část s největším potenciálem, napojujeme přes Císařský ostrov novou lávkou na ZOO. Navrhujeme zprostřednění rozpínajícího se území ZOO pomocí časově omezené vstupenky/karty na průchod.

Pro dopravu předkládáme řešení založené na posílení hromadné dopravy v Trojské kotlině s atraktivním doplněním jejích typů. Navazujeme na koncepci mobility Trojské kotliny (IPR) a omezujeme individuální automobilovou dopravu v centru Troji. Mezi vlakové stanice Holešovice a Podbaba navrhujeme **ekobus** linku a také **vodní bus** (s možností prodloužit až do Karlína a na Štvanici). Obě linky budou mít na Císařském ostrově zastávky. V návaznosti na ně mezi Stávající a Novou vodní linkou navrhujeme novou lávku s novým předpolím a vstupem do ZOO. Doplňujeme uvažovaný nový vstup do ZOO od přívozu Podbaba – Podhoří. Stávající linka autobusu do ZOO a Podhoří z Nádraží Holešovice je zachována a doplňujeme ji přímým spojením autobusem Hlavní nádraží – ZOO podobně jako je spojení na letišti. Po regeneraci území za protipovodňovým valem (směrem k Troji) je možná dílčí distribuce hromadné dopravy / ekobusu tímto územím. Pro zachování hodnot krajiny Trojské kotliny soustředujeme individuální dopravu auty do území po jeho obvodu. U hlavního příjezdu od tunelu Blanka je navrženo kapacitní záchytné parkoviště přírodního charakteru (štěrkový trávník se stromy). Spojení do ZOO je možno ekobusem (po vzoru Skibusu), nebo je možné k němu prodloužit elektrický vláček z areálu ZOO (podobně jako u některých hradů v zahraničí). Mentálně se tak dostane ZOO na parkoviště a nabídne rodinám s dětmi atraktivní přesun krajinářským parkem podél řeky Vltavy. Služební parkování pro ZOO musí být uspokojeno uvnitř areálu. Ze stávajícího parkingu před Trojským zámkem vytváříme pobytovou plochu – upravený předprostor, adekvátní prostředí. Zámek se tak aktivně zapojí do svého okolí včetně nábřeží.

Maximálním možným prokrvením území hromadnou veřejnou dopravou jsme schopni odlehčit Trojské kotlině od individuální automobilové dopravy, která nemá dostatečně kapacitní komunikace ani parkovací plochy v bezprostřední blízkosti ZOO. Morfologie Trojské kotliny dále neumožňuje navyšování kapacit uzavřených komerčních areálů. Kombinace kvalitní veřejné dopravy a velkého množství nových přístupových cest pro pěší i cyklisty zvýší kvalitu mobility a posílí hodnoty krajiny řešeného území i v rámci širších vztahů. Přesun těžiště intenzit dopravy od IAD k pěším a cyklistům zvýší kvalitu stávajících veřejných prostranství a umožní vytvoření nových.

Jediná parkovací stání (v malém množství) u vchodu do ZOO budou vyhrazena pro vozíčkáře a sdílená auta.

P2 design manuál – „architektonický jazyk“ pro vymezené území (kombinace materiálů, mobiliář a pod)

Navrhujeme čtyři kategorie řešení design manuálu v souladu s námi definovanými celky, které budou na sebe vzájemně navazovat, případně se prolínat :

Břeh Královské obory – je nutné navrhnout pro celoměstský významný park Stromovka jednotný **citypark-design manuál**. Navrhujeme jej řešit spolu s rozvojovým územím Výstaviště, které by mělo odstranit ploty do Stromovky a přirozeně tak prorůst s prostorem Stromovky a nábřežím Královské obory. Toto propojení podporujeme i novým průchodem pod tratí a pěším přemostěním kanálu na východní cíp Císařského ostrova.

Trojský břeh – měl by vzniknout nový design manuál v návaznosti na projekt nové slalomové dráhy a přilehlého krajinářského / sportovního parku – **sport-design manuál**. Od Trojského zámku pak vzhledem k přírodnímu charakteru **krajinný-design manuál**.

Císařský ostrov – Pro část NVL a jižního nábřeží uvažujeme městský ale atypový mobiliář většího měřítka. Dlouhé dřevěné lavice, obytné schody na střechu apod. Zbylá část ostrova má **příležitostný-design manuál**. Designem je příležitost místa, události, akce. V souladu se zachováním přírodního rázu si sedáme na kameny, dřevěné klády nebo na zahrádku občerstvení stlučenou z prken, která má svoji nezaměnitelnou divokou atmosféru. Iniciační body aktivujeme originálními prvky mobiliáře a intervencemi od krajinářských umělců – landart . Nechceme předkládat tabulku vybraných prvků, ale doporučit tvůrce, které chceme oslovit ke spolupráci. Proto prezentujeme příklady naší spolupráce s umělci a další možná řešení. Chceme ostrovu nechat svobodu a možnost proměny a to docílíme jedině tím, že intervence na ostrově budou mít i omezenou životnost a tak sklon k obměně, tak jako se děje přirozeně v přírodě.

Podbaba (Dejvické nábřeží) – Území od Císařského mlýna po Podbabské nádraží je třetím klíčovým prostorem pro vstup na Císařský ostrov. Dlouhodobě zanedbané území má velký potenciál, jehož využití může spustit právě kvalitní úprava NVL a nové propojení s Trojou. Z míst okolo Císařského ostrova je nejvíce městské s intenzivním nádechem industriální periferie s hlavní úlohou staré čistírny (Ekotechnické muzeum). Tomu by měl odpovídat mobiliář s hlavními body nového veřejného prostoru nábřeží v návaznosti na nádraží a přístav Podbaba jako živého bodu a staré čistírny jako bodu co vypráví historii místa.

P3 integrované krajinářské řešení vodohospodářských kompenzačních opatření

Díky periodicky zaplavanému území v části ostrova ožívá typická tvář nivní krajiny, unikátní pro její polohu v blízkosti centra pražské metropole. V rámci kompenzačních a krajinářských opatření navrhujeme v ploše mezi NVL a dnešním areálem koní odtěžených nepůvodních navážek a dotvarování terénu jeho snížením v pozvolných niveletách odpovídajících požadované četnosti zaplavování luk (Q_{30d} , Q_1 a Q_5) Nejpozdvolnější břehovou partií je snížený břeh Vltavy mezi východním cípem a výtokem z NVL s rozšířením přirozených štěrkových teras či potvrzením původního vydlážděného kamenného břehu. Malý ostrov s cenným porostem za pilířem lávky je zachován na dnešní niveletě a shodně jako fragmenty dochovaných alejí či hodnotné skupiny stromů nebo jednotlivé solitéry zůstávají ponechány pro propsání odkazu typické nivní krajiny tohoto úseku řeky Vltavy. Charakter obou břehů Vltavy dále po proudu zachováme ve své „divoké“ podobě, s přirozenou sukcesí pestrého břehu Trojského či uměle vybudovaného ostrovního náspu (SVL). Profil řeky nezužujeme přidáním prvků, stržením břehů a vytvořením rozlivů do území podtrhujeme význam vody a její tvořivosti, využíváme stávajících kvalit. Důležité jsou přiměřené a odborné vstupy pravidelné péče o území (kosení, spásání,

probírky) s možností prostupu v nejbližších partiích u vody. Skupinky dubů nebo jejich krátké linie potvrdíme na březích / náspech plavebního kanálu a vnímáme je jako městské, uměle vytvořené.

Terénní modelace střechy NVL z východní strany podporuje plynulejší a bezpečnější odvádění povodňových průtoků od úrovně Q_{20} a výše, kdy již dochází k přelití pravého břehu plavebního kanálu a voda spontánně zaplavuje prostor Císařského ostrova. Modelace terénu a střechy umožňuje zároveň směřování odtoku vody směrem k řece, současně umožňuje pozvolný vstup na nejvyšší partii NVL – „náhorní“ step. Extenzivní společenstvo travobylinného charakteru je složeno z místních druhů a je šetrné k intenzitě následné péče. Spolu s celou technologií čištění vody může mít i vlastní porost na střeše vodní linky edukativní charakter.

Výtok z NVL je z důvodu plánované profilace terénu trasově a niveletně mírně upraven. Důvodem zásahu do výtokového objektu je niveleta jeho dna a vedení trasy, které po provedené modelaci terénu nevyhovují danému prostoru. V rámci návrhu jsou zachovány důležité nivelety na výtoku z NVL a zaústění do řeky Vltavy, trasa je mírně zvlněna do nepravidelných oblouků a záměrně prodloužena. Odtok z NVL je v rámci návrhu úprav Císařského ostrova vnímán jako dynamický vodní prvek. Svým charakterem potočního koryta s prvky balvanitého skluzu, kamenným stupněm a postupně se vyměličujícím korytem u ústí do Vltavy, odpovídá potokům v protilehlé Trojské kotlině.

Návrhovým průtokem po koryto podél Vltavy je průtok $Q_{kap} = 4 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, větší průtoky se v říční krajině rozlévají směrem k řece do zaplavovaného území Q_1 a Q_{30d} . Na výtoku z NVL je koryto z bezpečnostních kapacitnější (rozkolísaný odtok vody z NVL dle špiček). Charakter severního svahu NVL odpovídá přirozené vegetaci trojské nivy a částečně trojských svahů, významná je divokost a spontánnost přírody.

Stěžejní je zachování všech přírodních a krajinných hodnot v co největším možném rozsahu, řeku Vltavu vnímáme jako tepnu života.

P4 návrh změn krajinářského projektu, které budou zpracovány do projektu Nové vodní linky - UČOV

Jakékoliv smysluplné úpravy musí zahrnout širší území než je řešené území NVL. Zejména je nezbytné zahrnout oba přilehlé břehy.

Prvním krokem je opravdové zpřístupnění střechy zrušením závor a bran, které vizuálně nebo fakticky brání pěšímu provozu. Požadavek na zneprůjezdění ostrova pro IAD řešíme až v místě stávajícího mostu do Podbaby.

V objektu NVL jsme konfrontováni s obrovskou stavbou, která zaujímá třetinu Císařského ostrova, který jsme si nazvali tajupným ostrovem, ostrovem koní. Pokusit se zachránit krajinářsky toto rozhodnutí nám přijde nesmyslné. Střešní krajina je plná technologických výustků, nástaveb a požadavku přístupnosti k této technologii. Umíme vytvořit na technologickém provozu přírodu? Jsme přesvědčeni, že tak výrazný objekt je nesmyslné zcela kamuflovat iluzí. Volíme „industriální přírodu“. Zасыпání je možné, ale není nutné v celém rozsahu. V kontextu charakteru dvou břehů a dvou ramen řeky rozdělujeme také atmosféru parteru u NVL. Směrem k městu a vodnímu kanálu – tedy jižní část fasády NVL - navrhujeme nezасыпávat a ponechat jako skutečný objekt. Vznikne široké slunné nábřeží před technologickou fasádou NVL.

Na střechu umístíme inline a běžecký ovál. Rychlost bruslaře je jediné co může obstát v tak velké monotónní ploše střechy NVL. Hladký přesný povrch oválu pro inline je doprovázen měkkým oválem pro běh, všude kolem se propisuje ve větru se vlnící zlatavá „náhorní“ step (viz popis P3), v místě nutného přístupu k technologickým objektům zpevněná ve šterkovém trávníku.

Ovál je v místě barokní krajinářské osy Trojský zámek – Hradčany přetnut širokou pobytovou plochou. Na ní nastupujeme po schodech či rampou podél fasády NVL z jižního nábřeží a scházíme divočinou po kamenných rozházených stupních k severnímu přírodnímu břehu Vltavy.

Ovál ve stepi protknutý barokní osou je hlavním konceptem návrhu

Jižní nábřeží NVL navrhujeme jako aktivní předprostor sportovního oválu na střeše. Na rozdíl od současného návrhu NVL doporučujeme sjednotit terén do jedné až dvou úrovní. Dostatečně širokou plochu sdílí pěší, cyklisté i obsluha vodní linky. Další vrstva návrhu úprav NVL je edukativně informační. Využíváme odhalenou jižní stěnu NVL k informaci o technologii čištění (forma streetové malby a pod), která je vizuálně i komunikačně propojena s průhledy ve střeše NVL vybudovanými k nahlížení do hlavních momentů procesu čištění. Považujeme samotný proces čištění za velkolepou zajímavou podívanou. Propojením se světově unikátní budovou Staré čistírny tak vznikne ucelený areál s představením historie a současnosti čistírenství s viditelnými technologiemi. Součástí Staré čistírny, stejně jako NVL, přitom bude kultivovaná zahrada nad nádržemi i s přilehlým areálem, který může být vybaven jako volnočasové a edukativní centrum.

Odhalujeme původ a funkci stavby NVL. Neskrýváme.

5 Návrh zprávy a managementu území

Území Trojské kotliny je stále z větší části volnou venkovskou krajinou, kde se nachází kromě zcela přírodních lokalit množství dalších krajinných prvků.

Vzhledem k přírodnímu, kulturnímu a sociálnímu významu Trojské kotliny, hodnotné kulturní krajiny v blízkosti centra Hl. m. Prahy, bezpochyby celoměstského významu, je nezbytně nutná participace a společná koordinace všech subjektů odpovědných za správu území: MČ Praha – Troja, Odbor ochrany prostředí Magistrátu Hl.m. Prahy, Lesy Hl.m. Prahy, Česká zemědělská univerzita, Zoologická a botanická zahrada, Povodí Vltavy, právnické a fyzické osoby. Aby mohly být hodnoty krajiny dlouhodobě zachovány je nutné nalézt model dlouhodobě funkční, tzv. model ekonomické společné správy trojské krajiny.

Principiálním cílem je vytvoření režimů péče a údržbových postupů, které budou odpovídat koncepci navržených rostlinných společenstev s primární myšlenkou trvale udržitelného rozvoje a současně zachováním tradičního krajinného obrazu Trojské kotliny. Stěžejními faktory při výběru daného typu vegetace / režimu péče je návrat k přirozeným, původním a tradičním společenstvům s ohledem na dané stanovištní podmínky, dlouhodobou udržitelnost a funkceschopnost, ekonomičnost režimu péče a celkovou ekologickou hodnotu.

Trojská kotlina je významným výletním cílem mnoha různě motivovaných a různorodých skupin návštěvníků. Tato skutečnost vyžaduje efektivní správu a podporu takových rekreačních aktivit, které jsou v souladu se zachováním místního dědictví, tyto vhodné formy je nutné začlenit do jednotného destinačního managementu cestovního ruchu v území.

Následné projekty je nutné zaměřit na návrh optimálních režimů péče pro jednotlivé typy ploch, jednotlivá rostlinná společenstva, chráněná území či jiné specifické biotopy; nastavený režim péče musí představovat kvalitní a kontinuální zásahy s jasnou představou cílového stavu v realistickém časovém horizontu.